

การพัฒนาแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*
THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR PROMOTION OF
MORAL AND ETHICAL CONDUCTS OF THE STUDENTS IN THE SCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

เจียรประคัลภ์ เอี่ยมสุวรรณ*, สุเทพ เมย์ไธสง, จิราภรณ์ พันสว่าง

Teinprakan Aumsuwan*, Suthep Maythaisong, Jiraporn Phansawang,

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ร้อยเอ็ด ประเทศไทย

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Roi Et, Thailand

*Corresponding author E-mail: bassteinprakanaumsuwan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ 2) ตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้าง และ 3) สร้างรูปแบบ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู บุคลากร จำนวน 502 คน จากวิธีคำนวณของ คอมเลย์,เอลี เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินการใช้ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจและเชิงยืนยันตามหลัก PDSA-CRE Model ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบมี 3 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มี 6 ตัวบ่งชี้อันดับสอง 37 ตัวบ่งชี้ อันดับหนึ่ง (2) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยครู มี 4 ตัวบ่งชี้อันดับสอง 23 ตัวบ่งชี้อันดับหนึ่ง (3) พฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้อันดับสอง 26 ตัวบ่งชี้อันดับหนึ่ง 2) การตรวจสอบโมเดล พบว่า การบริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อการส่งเสริมและส่งผลต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ส่วนการบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยผ่านการส่งเสริมจากครูผู้สอน 3) การ พัฒนารูปแบบหรือนวัตกรรม ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ในการบริหารสถานศึกษาและ 4 ตัวบ่งชี้ในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม โดยตัวบ่งชี้ที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ PDSA-CRE ส่วนแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ การสร้างความตระหนัก, การชักนำคุณธรรมจริยธรรมและ การเพียรติดตามความดีก้าวสู่เวทีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีความเป็นไปได้และก่อให้เกิดประโยชน์ ด้วยรูปแบบ โมเดล 6 บริหาร 4 การส่งเสริม PDSA-CRE และสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม

Abstract

The objectives of this research article are to 1) study the components indicators 2) examine the structural equation model 3) create a model and guidelines for promotion of moral and ethical conduct of the students in the schools under The Office of Roi-Et Primary Educational

Service Area. It is a combined method research. The sample group was 502 teachers and personnel from the calculation method of Comley and Lee. The research instruments included questionnaires, interviews, and assessments of factors and indicators. Statistical analysis involved percentages, means, and standard deviations. Exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis were employed following the PDSA-CRE Model as guidelines for promoting ethics and morality. The results of the research found that 1) A Model of three factors: 1) School management by administrators to promote ethics and morality, comprising 6 first order indicators and 37 second order indicators 2) Promotion of ethics and morality among students by teachers, comprising 4 first order indicators and 23 second order indicators 3) Development of models or innovations, consisting of 6 indicators in educational institution administration and 4 indicators in promoting morality and ethics. The indicators that support success include PDSA-CRE. Guidelines for promoting morality and ethics of students consist of 4 approaches: creating awareness, inducing morality and ethics, and diligently following good deeds to advance to the morality and ethics stage. which is possible and beneficial to the way of promoting morality Student ethics the model 6, manage 4, promote PDSA-CRE and can be applied to benefit school administration and educational administration to further promote student morality and ethics.

Keywords: Model, School Administration, Promotion of Moral and Ethical, Ethical Behavior

บทนำ

สถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทย พบวิกฤตทางเศรษฐกิจ ความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคน คนในสังคมขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับเรื่องของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีผลทำให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหาความย่ำแย่ของทางคุณธรรม จริยธรรม ปัญหากลุ่มเด็กและเยาวชนที่พบอยู่บ่อยครั้ง ส่งผลให้เยาวชนกระทำความผิดเพิ่มขึ้น โดยการเรียนการสอนในระบบการศึกษาไทยมีการมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนมาโดยตลอด และการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมสามารถที่จะพัฒนาให้เพิ่มขึ้นในตัวบุคคลได้ผ่านการเรียนรู้ โดยต้องเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนที่ดัดง่าย” ฉะนั้นการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายและการพัฒนาทางจิตใจจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ผู้ใหญ่ได้มาก หากมีการส่งเสริมให้มีเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ในปัจจุบันเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของสังคม จากบริบทสภาพแวดล้อมทางลบที่อาจส่งผลให้เยาวชนกระทำความผิดเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นแล้ว สภาพปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชน พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบ ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ประพฤติตนไม่เหมาะสม จนส่งผลต่อปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของสังคม ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวและนำไปสู่ปัญหาต่อสังคมในระดับโครงสร้างจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า, 2554) โดยเฉพาะในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีเยาวชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดและเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ ดังนั้น การหาแนวทางที่จะพัฒนาและปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและทรงคุณค่า ก่อเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และการดำเนินการเพื่อนำ

หลักการดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนโดยใช้สถานศึกษาที่มีครูใกล้ชิดเป็นหลักในการขับเคลื่อน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะต้องตระหนักถึง ตลอดจนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีบริบทของกรอบและทิศทางในการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ทำให้การพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยมีหัวใจสำคัญคือไม่ให้มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง และเรียนดีมีความสุข ซึ่งหลักการดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน (พงศจักร ยามสุข, 2567) และจากปัญหาความเสื่อมของคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนที่อยู่ในช่วงอายุที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มการกระทำผิดเพิ่มขึ้น จึงเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชน ดังที่ปรากฏตามความมุ่งหวังของรัฐ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และแก้ไขฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความเสื่อมถอยของคุณธรรม จริยธรรม

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะที่ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ในปัจจุบันมีนักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาและมีพฤติกรรมเชิงลบถึงร้อยละ 24.50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 3, 2567) โดยจากการสำรวจพบว่าเกิดจากปัญหาต่างๆ ที่ล้วนมาจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม ในเยาวชน ทำให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจดำเนินการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลโครงสร้างการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวนำ (Quantitative Method) ร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบของโมเดลการวัด (Measurement Model) และโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Model) โดยมีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง: การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

1. วิเคราะห์หลักการ ทฤษฎี เพื่อให้ได้องค์ประกอบในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. วิเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา

ระยะที่สอง: การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดและโมเดลสมการโครงสร้าง

1. ตรวจสอบความเหมาะสมขนาดของข้อมูลการแจกแจงแบบปกติหรือสมมาตร ซึ่งมีค่าความเบ้ (Skewness : Sk) อยู่ระหว่าง -3.00 ถึง +3.00 และค่าความโด่ง (Kurtosis: Ku) สูงไม่เกิน 7 (Kline, R. B., 2005)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีขนาดของตัวแปรจำนวนมาก (Multivariate) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 502 คนตามมาตรฐานของ (Comrey, A. L. & Lee, H. B., 1992) และข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติหรือสมมาตร โดยมีค่าความเบ้ (Skewness: Sk) อยู่ระหว่างช่วง -3.00 ถึง +3.00 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามเกณฑ์พื้นที่ของเขต 1 เขต 2 และเขต 3 ของจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวน 500 คนขึ้นไป

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและความสอดคล้อง (Content Validity Index: CVI) ทั้งรายข้อทั้งหมด โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เพื่อประเมินตามเกณฑ์ประเมินในช่วง 1 - 4 ในการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยจะคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา โดยนับจำนวนข้อคำถามที่ได้รับคะแนนระดับ 3 และ 4 จากผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน ที่มีค่าดัชนีความตรง (CVI) ไม่ต่ำกว่า 0.80 ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า CVI อยู่ระหว่าง 0.80-0.91 (Polit, D. F. & Beck, J. H., 2014)

5. นำแบบสอบถามไป Try-out กับกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง ที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 42 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกหรือความตรงเชิงจำแนก (Discrimination Validity) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนน พบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กันโดย มีค่าระหว่าง 0.301-0.481 แสดงว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดในสิ่งเดียวกัน (Homogeneity) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561)

6. นำแบบสอบถามจากข้อ 5 ไปวิเคราะห์หาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งเป็นการวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ของครอนบาช (Cronbach) โดยพบว่า แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.892

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการติดต่อกับสถานศึกษาผ่านหนังสือราชการ พร้อมทั้งประสานงานทางโทรศัพท์กับกลุ่มตัวอย่าง ในระหว่างภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2566 เพื่อส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษาแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมติดตามข้อมูลที่ได้กลับมา เพื่อผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์สรุปผลการทดสอบการพัฒนาแบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หรือความตรงตามทฤษฎี โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

8.1. ตรวจสอบโมเดลการวัด (Measurement Model) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ (Indices) ได้ตามทฤษฎีกับองค์ประกอบ (Factors)

8.2. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง การตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่คาดหวังตามทฤษฎีของกลุ่มองค์ประกอบหรือตัวแปรในลักษณะของรูปไดอะแกรมหรือแผนภาพเส้นทาง (Path Diagram) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2562)

8.3. ทำการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Goodness of Fit) และค่าสถิติการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล (Model Fit) จากผลลัพธ์ของโปรแกรม M-plus โดยพิจารณาจากค่าตัวบ่งชี้ (Goodness of Fit Indices) ทั้งสองกลุ่มนี้มุ่งวัดเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงให้กับโมเดล ได้แก่ การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนรวม (Overall Model Fit) การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) เป็นการพิสูจน์ว่าโมเดลนั้นๆ มีความแม่นยำเพียงใด แบ่งการตรวจสอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1: Absolute Fit Indices ซึ่งกลุ่มค่าชี้วัดนี้โปรแกรม M-plus จะทำการตรวจสอบว่าโมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยค่าสถิติกลุ่มนี้ประกอบด้วย

8.3.1. Chi-Square (χ^2) เป็นการตรวจสอบค่า Probability (P) ไม่มีความสำคัญทางสถิติ (ค่า P-Value มีค่ามากกว่า .05) สรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Kline, R. B., 2005)

8.3.2. Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ค่า RMSEA เป็นค่าที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ซึ่งค่า RMSEA ควรอยู่ระหว่าง 0.05 - 0.08 ถ้ามีค่าเป็นศูนย์แสดงถึงโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Kline, R. B., 2005)

8.3.3. Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) ค่า SRMR เป็นค่าที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่ดีที่สุดเช่นเดียวกับค่า RMSEA ค่า SRMR ควรอยู่ระหว่าง 0.05 - 0.08 ถ้ามีค่าเข้าใกล้ศูนย์แสดงถึงความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่ดีที่สุด (Hair, J. F. & Black, W. C., 2005)

กลุ่มที่ 2: Comparative (Incremental Fit Indices) เป็นค่าชี้วัดเพื่อตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบโมเดลที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีกับโมเดล Null Model (สมมติฐานหลัก: Null Hypothesis) ว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าดัชนีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลควรถูกยอมรับหรือโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติกลุ่มนี้ ประกอบด้วย

8.3.4. The Tucker Lewis Index (TLI) เป็นค่าการคำนวณหาปริมาณที่เปลี่ยนแปลงจากการเปรียบเทียบระหว่างโมเดลที่ถูกสร้างขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยกับโมเดลสมมติฐานหลัก ค่าดัชนีควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ถึง 1.00 เป็นระดับที่โมเดลควรจะถูกยอมรับได้

8.3.5. Comparative Fit Index (CFI) เป็นค่าความเหมาะสมรวมของโมเดลที่ถูกสร้างขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยกับโมเดลสมมติฐานหลัก ค่าดัชนีควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ถึง 1.00 เป็นระดับที่โมเดลควรจะถูกยอมรับได้ แสดงถึงโมเดลที่ถูกสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ซึ่งค่าชี้วัดของอัตราส่วนของค่า Chi-Square (χ^2) กับ Degrees of Freedom (χ^2/df) ควรมีค่าน้อยกว่า 2 หรือน้อยกว่า 5 (ถ้าโมเดลมีความซับซ้อน) และค่าชี้วัดเข้าใกล้ 1 จะเป็นค่าที่ดีที่สุดแสดงว่า โมเดลที่ถูกสร้างขึ้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เวลาดำเนินการตลอด 1 ปีการศึกษา

ระยะที่สาม: การสร้างรูปแบบและประเมินแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

1. ร่างรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

1.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบ (Model) จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดล (Model) หรือโครงสร้างการพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและจากการวิเคราะห์จาก ระยะที่หนึ่งและระยะที่สองให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้

1.2 ประเมินรูปแบบ (Model) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่น (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติด้านคุณวุฒิและวิวุฒิสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติ ดังต่อไปนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) (Polit, D. F. & Beck, J. H., 2014)

3. การหาค่าอำนาจจำแนกหรือความตรงเชิงจำแนก (Discrimination Validity) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation)

4. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นการหาค่าความคงที่ภายใน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาวเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ตามโมเดลการวัด ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 9.463 ซึ่งค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (P-value = 0.6511) และค่าไคสแควร์ (χ^2) สัมพันธ์กับ (χ^2/df) มีค่าน้อยกว่า 2 ได้แก่ $\chi^2/df = 1.325 < 2$ แสดงว่าตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ เป็นอิสระจากกัน และเมื่อพิจารณาดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ได้แก่ ค่า RMSEA และ SRMR เป็นค่าที่แสดงถึงความสอดคล้องของโมเดลที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.030 และ 0.005 ส่วนค่า CFI และ TLI เป็นค่าดัชนีวัดความเหมาะสมกับโมเดลที่ถูกสร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.984 และ 0.979 แสดงว่าโมเดลที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

2. ผลการตรวจสอบโมเดลโดยวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของตัวแปรจากการตรวจสอบโมเดล พบว่า

2.1.การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครู มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.122 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.124 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.153 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.การบริหารสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยผ่านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ 0.175 อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

3. การสร้างรูปแบบ (Model) จากแนวคิดการบริหารงานคุณภาพ PDSA Cre มีรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริม คือ การวางแผน (P) การลงมือปฏิบัติ (D) การเรียนรู้ (S) การอำนวยความสะดวก (A)

2. การพัฒนาครู ประกอบด้วย C: competency การพัฒนาสมรรถนะครู

R: reinforcement การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและสร้างแรงเสริม

E: evaluation การนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผล

3.พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย

- การมีความเมตตา กรุณา
- การมีความซื่อสัตย์ สุจริต
- การมีวินัยและรับผิดชอบ
- การมีจิตสาธารณะ และ
- การมีความกตัญญูกตเวที

4. การประเมินรูปแบบ (Model) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน สรุปค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบในภาพรวมของหลักการและวัตถุประสงค์ รวมถึงองค์ประกอบ วิธีการพัฒนาและการวัดและประเมินผล พบว่ามีความเหมาะสมในระดับ มาก ความเป็นไปได้ในระดับ มาก ในทุกด้าน ดังผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลผลรวม (TE) ของตัวแปรต้นการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร (AD) ตัวแปรคั่นกลาง การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของครู (MO-ET) และตัวแปรตามพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน (MO-ET-BE) * $P < .05$

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและผลรวมของตัวแปร การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของครู MO-ET) และตัวแปรตามพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน (MO-ET-BE)

Effect	DE	IE	TE
MO-ET ← AD	0.122*	-	0.122*
MO-ET-BE ← AD	0.124*	-	0.124*
MO-ET-BE ← MO-ET	0.153*	-	0.153*
MO-ET-BE ← MO-ET ← AD	0.153*	0.122*	0.175*

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของครู

สมมติฐาน	รายการ	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1	การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ยอมรับ (Accepted)
สมมติฐานที่ 2	การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ยอมรับ (Accepted)
สมมติฐานที่ 3	การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยครู มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ยอมรับ (Accepted)
สมมติฐานที่ 4	การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยผ่านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน	ยอมรับ (Accepted)

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้อันดับที่ 1 ตามโมเดลการวัดประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทั้งหมด 90 ตัวบ่งชี้ เมื่อตรวจสอบแล้วปรากฏว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อสูงกว่าเกณฑ์ค่าวิกฤต และตัวบ่งชี้อันดับที่ 2 ตามโมเดลการวัดประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ เมื่อตรวจสอบแล้วปรากฏว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ค่า

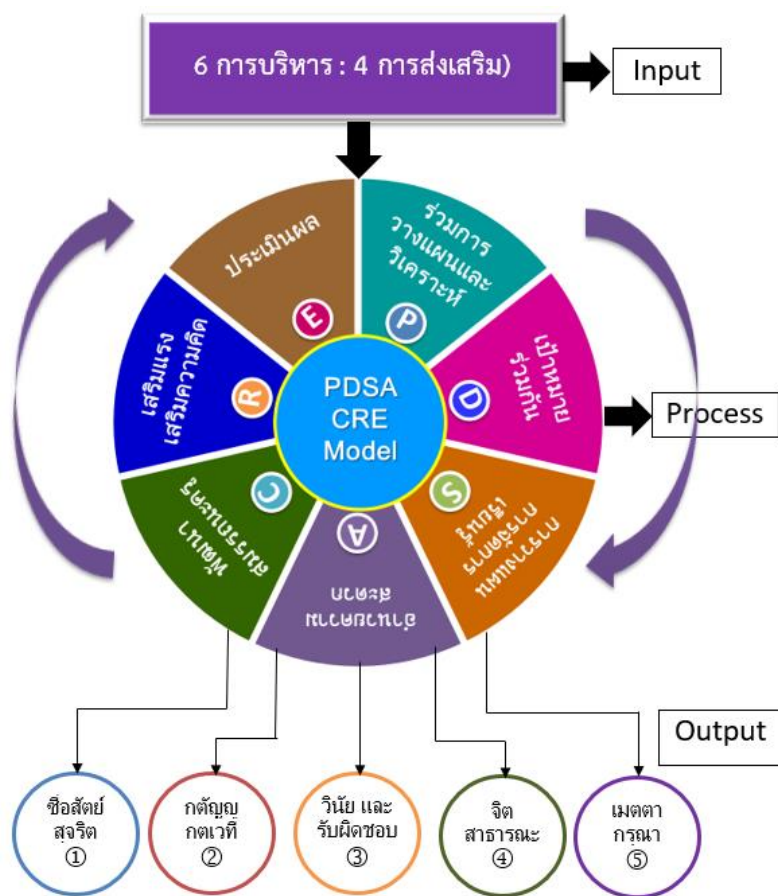
วิกฤต ดังนั้นสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้อันดับที่ 1 สามารถนำไปวัดตัวบ่งชี้อันดับที่ 2 และองค์ประกอบได้เนื่องจาก องค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้รับการยืนยันในการสร้างมาจากทฤษฎี

2. ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบโมเดล (Model) โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบด้วยตัวแปรต้น การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ตัวแปรคั่นกลาง การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและตัวแปรตาม พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามหลักการทางสถิติเพื่อวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ปรากฏว่า โมเดลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักรู้โดยทั่วถึง บนพื้นฐานของความไว้วางใจ โดยไม่มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง อย่างอบอุ่นและปลอดภัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ (พงศ์จักร ยามสุข, 2567) ที่ได้ศึกษาวิจัยกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดไม่ทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลัง ที่กล่าวว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกและเป็นการเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัยและสร้างความสุข ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงส่วนรวมซึ่งเป็นพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรมและการสร้างความไว้วางใจ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะและพฤติกรรมอันพึงประสงค์

3. การสร้างและประเมินรูปแบบ (Model) และแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบ (Model) หรือนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบ (Model) ซึ่งประกอบด้วย 6AD : 5PR ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้อันดับที่ 2 ซึ่งได้ตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ เป็นหลักในพัฒนารูปแบบ (Model) โดยเป็นบทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนที่จะจุดประกายที่จะนำไปสู่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อปลูกฝังและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (จิราภรณ์ ผันสว่าง, 2559) ที่ได้นำเสนอแนวคิดความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ (1) การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ (2) การพัฒนาความเป็นผู้นำ และ (3) การสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ ส่วนตัวแปรตามซึ่งเป็นพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งเกิดจากตัวแปรต้น โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นจาก 6AD (6 Administration) โดยอาศัยทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) เป็นหลักการยึดเหนี่ยว ประกอบด้วย Input (ตัวแปรต้น) Process (ตัวแปรคั่นกลาง) และ Output (ตัวแปรตาม) ตามที่ได้นำเสนอแล้วข้างต้น สำหรับ Output ประกอบด้วย 1) การมีเมตตา กรุณา 2) การมีความซื่อสัตย์สุจริต 3) การมีวินัยและความรับผิดชอบ 4) การมีจิตสาธารณะ และ 5) การมีความกตัญญูกตเวที สอดคล้องกับแนวคิดของ (มนตรี พิริยะกุล, กรุงเทพมหานคร) ที่เสนอแนวคิดตัวแปรคั่นกลางและการทดสอบอิทธิพลทางอ้อมและ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2562) ที่เสนอแนวคิดเดียวกันโดยอาศัยทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) เป็นหลักการยึดเหนี่ยว

จากข้อค้นพบและการอภิปรายผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ผ่านกระบวนการยืนยันความสอดคล้องเชิงทฤษฎี สามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบ (Model) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อการบริหารและพัฒนาระบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นหัวใจสำคัญที่จะต้องผลักดันนโยบายการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จากการนำรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาเป็นเครื่องมือ หรือส่วนช่วย โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ช่วยผลักดันนโยบายส่งเสริมเพื่อให้ นักเรียนเกิดผลการพัฒนาตามวัตถุประสงค์และเข้าสู่กลไกการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา จากกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบ (Model) และแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

จากการศึกษาการพัฒนาแบบโมเดล สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโมเดลที่มีขั้นตอนการดำเนินงาน ตามกระบวนการ PDSA-CRE ได้ 2 วนรอบ คือ การบริหาร 6 ขั้นตอน และการส่งเสริม 4 ขั้นตอน โดย Model รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 3 องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้ จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 6 ตัวบ่งชี้

- 1.1 การสร้างความมุ่งมั่นทางคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน
- 1.2 การสร้างศักยภาพทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
- 1.3 การสร้างความเข้าใจกระบวนการคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
- 1.4 การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
- 1.5 การพัฒนาความเป็นผู้นำเพื่อสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
- 1.6 การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มี 4 ตัวบ่งชี้

- 2.1 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง
- 2.2 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน (การเรียนรู้)
- 2.3 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.4 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ

3.1 การมีเมตตา กรุณา	3.2 การมีความซื่อสัตย์สุจริต
3.3 การมีวินัยและความรับผิดชอบ	3.4 การมีจิตสาธารณะ
3.5 การมีความกตัญญูทดแทน	

สรุปและข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มี 6 ตัวบ่งชี้อันดับสอง 37 ตัวบ่งชี้อันดับหนึ่ง 2) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยครู มี 4 ตัวบ่งชี้อันดับสอง 23 ตัวบ่งชี้อันดับหนึ่ง 3) พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้อันดับสอง 26 ตัวบ่งชี้อันดับหนึ่ง ส่วนการตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ปรากฏว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ส่วนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน นอกจากนี้การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยผ่านการส่งเสริมโดยครูผู้สอนตามสมมุติฐานของการวิจัย และในการสร้างรูปแบบ (Model) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยพัฒนารูปแบบ (Model) หรือนวัตกรรม (Innovation) ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ สำหรับการบริหารสถานศึกษา (Administration) และ 4 ตัวบ่งชี้สำหรับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม (Promotion) สำหรับตัวบ่งชี้ที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ PDSA-CRE ส่วนแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสร้างความตระหนัก ชักนำคุณธรรมจริยธรรม เพียรติดตามความดีก้าวสู่เวทีคุณธรรมจริยธรรม และผลจากการสร้างรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นรูปแบบหรือตัวแบบที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณค่าสามารถนำไปใช้ได้ นอกจากนี้ การใช้รูปแบบส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาที่กำกับดูแลด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและด้านพัฒนากิจกรรมนักเรียน ควรต้องมีการบูรณาการร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติในโครงการ หรือกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดเพื่อให้เกิดทักษะและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและเห็นคุณค่าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2562). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2559). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา (Professional Education Administration: Basic Qualifications, Skills, and Vision). วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 5(2), 247-254.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

- พงศ์จักร ยามสุข. (2567). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดไม่ทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลังของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย.
- มนตรี พิริยะกุล. (กรุงเทพมหานคร). ตัวแปรคั่นกลางและทดสอบอิทธิพลทางอ้อม. 2564: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2567). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี 2566-2570 ส.พ.ป รอ.เขต 3. ร้อยเอ็ด: จันเกษมการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. (2554). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). A First Course in Factor Analysis. (2nd ed.). Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Hair, J. F. & Black, W. C. (2005). Multivariate Data Analysis. New Jersey: Person Prentice Hall.
- Kline, R. B. (2005). Principles and Practice of Structural Equation Modeling. New York: The Guilford Press.
- Polit, D. F. & Beck, J. H. (2014). Essentials of Nursing Research Appraising Evidence for Nursing Practice. United States: Philadelphia Walters Kluwer.